

**Реалізація молодіжної політики дитячими
та молодіжними неурядовими організаціями
в державах-членах ЄС**

Березень 2024

Зміст

Латвія	3
Румунія	5
Естонія	8
Люксембург.....	9

Матеріали розроблено Програмою USAID RANG з метою аналітичної підтримки роботи Парламенту. Цей документ став можливий завдяки підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку. Його зміст є виключно відповідальністю автора або авторів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США.

Латвія

Метою молодіжної політики в Латвії є покращення якості життя молодих людей шляхом сприяння їхнім ініціативам, участі в прийнятті рішень та соціальному житті. Цільова аудиторія молодіжної політики – **особи віком від 13 до 25 років (молоді люди)**. Чисельність молодих людей у Латвії на початок 2023 року становила 241 177, що складає 12,8% від усього населення¹.

Молодіжна політика реалізується:

- державними органами влади;
- місцевими органами влади;
- **молодіжними організаціями;**
- фізичними чи юридичними особами².

Молодіжна організація визначається, як об'єднання зареєстроване у відповідному реєстрі та внесене до переліку молодіжних організацій. Одним із критеріїв для внесення молодіжної організації до відповідного переліку є те, що не менше 2/3 членів об'єднання складають діти (особи, які не досягли 18 років³) та молодь (особи від 13 до 25 років).

Під час подання заяви до Міністерства освіти і науки про внесення об'єднання до переліку молодіжних організацій зазначається загальна кількість членів за даними реєстру та кількість членів за такими віковими рамками:

- віком до 12 років;
- від 13 до 18 років;
- від 19 до 25 років;
- старше 25 років⁴.

¹ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/latvia/11-target-population-of-youth-policy>

² <https://likumi.lv/ta/id/175920-jaunatnes-likums>

³ <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

⁴ <https://likumi.lv/ta/id/227327-noteikumi-par-kartibu-kada-biedribas-ierakstamas-jaunatnes-organizaciju-saraksta-un-saraksta-ieklaujamam-zinam>

У законодавстві Латвії не передбачено «дитячі організації», як суб'єкт реалізації молодіжної політики, таким суб'єктом виступає молодіжна організація.

Вікова (нижня та верхня) межа членства у молодіжній організації чітко не регламентована. Членами молодіжної організації можуть бути діти (не встановлюється нижня вікова межа) та молодь (закріплено, що молодь – особи до 25 років, однак вони можуть залишатися членами і після досягнення 25 років). Молодь бере участь у розробці та реалізації молодіжної політики, зокрема, шляхом діяльності молодіжних організацій, а також інших об'єднань і фондів.

Основні механізми участі молодіжних організацій у формуванні та реалізації молодіжної політики залежать від способу взаємодії з іншими суб'єктами:

- участь в обговоренні рішень з державними органами влади, що стосуються молодіжної політики до етапу їх ухвалення;
- участь у роботі Молодіжної консультативної ради (дорадчий орган утворений Кабінетом Міністрів), яка сприяє розробленню та реалізації узгодженої молодіжної політики на внутрішньому рівні влади (муніципальному, національному) та зовнішньому рівні (Європейський Союз), сприяє участі молоді у прийнятті рішень і громадському житті⁵;
- участь в обговоренні муніципальних рішень, що стосуються молодіжної політики до етапу їх ухвалення;
- участь у роботі молодіжної ради створеної органом місцевого самоврядування.

Молодіжні організації виступають одним із суб'єктів реалізації молодіжної політики разом з іншими суб'єктами (державними та місцевими органами влади) під час спільного напрацювання рішень, що стосуються молодіжної політики.

Рівнів фінансування діяльності молодіжних організацій існує два: національний (державний бюджет) та регіональний (місцевий бюджет). **Фінансування із державного бюджету** для молодіжних організацій надається на проекти спрямовані на сприяння молодіжним ініціативам та участі у прийнятті рішень і громадському житті, а також на проекти по роботі з молоддю. Для отримання бюджетних коштів молодіжна організація має відповідати вимогам передбачених

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/266624-jaunatnes-konsultativas-padomes-nolikums>

законодавством. У Латвії прийнята Державна програма молодіжної політики на 2023–2025 роки метою якої є забезпечення координації та розвитку молодіжної роботи, у тому числі, завдяки фінансовій підтримці від держави. З Державної молодіжної програми щороку (бюджет на період з 2023 по 2025 рік становить приблизно 1,35 мільйона євро на рік) надається підтримка молодіжним організаціям⁶.

Фінансування із місцевого бюджету здійснюється органами місцевого самоврядування з метою підтримки молодіжних ініціатив на конкурсній основі та фінансуються проекти молодіжних організацій і молодіжних ініціативних груп. Надання коштів із місцевого бюджету на ініціативи молоді та молодіжних організацій відрізняються залежно від наявності можливості здійснити фінансування в кожному із муніципалітетів.

Румунія

Забезпечення участі молоді у процесі прийняття рішень, які їх стосуються, зокрема, розроблення, просування та реалізація молодіжної політики, особливо через **неурядові молодіжні організації та неурядові організації для молоді** є одним із загальних принципів на яких базується побудова молодіжної політики у Румунії. Законом про молодь №350/2006⁷ закріплено, що **«молодь» – громадяни віком від 14 до 35 років**.

Види молодіжних організацій Румунії:

1. Неурядові молодіжні організації – юридичні особи приватного права, які не мають на меті отримання прибутку та діють на підставі постанови Уряду №26/2000 про асоціації та фонди⁸ зі змінами та доповненнями. Неурядові молодіжні організації мають відповідати двом критеріям: мета діяльності передбачена в статуті спрямована на молодь, а більшість передбачуваних цілей спрямовані її досягнення; не менше 2/3 загальної кількості членів є молоддю.

⁶ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/latvia/17-funding-youth-policy>

⁷ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/73834?isFormaDeBaza=True&rep=True>

⁸ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/20740>

2. Федерації – прирівнюються до неурядових молодіжних організацій, якщо діють на умовах постанови Уряду №26/2000 про асоціації та фонди та відповідають критеріям, що висуються для неурядових молодіжних організацій.

3. Неурядові організації для молоді – юридичні особи приватного права, які не мають на меті отримання прибутку та діють на підставі постанови Уряду №26/2000 про асоціації та фонди зі змінами та доповненнями, які **відповідають лише одній умові передбаченій для неурядової молодіжної організації та федерації – мета діяльності спрямована на молодь**. Для неурядові організації для молоді не встановлено вимогу про чисельний склад її членів серед молоді.

У законодавстві Румунії не передбачено участі «дитячих організацій» у прийнятті рішень з питань молодіжної політики. Участь у процесі реалізації молодіжної політики приймають неурядові молодіжні організації та неурядові організації для молоді.

Вікова (нижня та верхня) межа членства у неурядовій молодіжній організації не регламентована окремими положеннями законодавства. Оскільки не менше 2/3 загальної кількості членів неурядової молодіжній організації мають бути молоддю (від 14 до 35 років), то нижня межа членства – 14 років, а верхня –35 років.

Вікова (нижня та верхня) межа членства у неурядовій організації для молоді не передбачена, оскільки до неї не висувається вимога щодо кількості молодіжного складу.

Основні механізми участі неурядових молодіжних організацій та неурядових організацій для молоді у формуванні та реалізації молодіжної політики залежать від взаємодії з іншими суб'єктами:

- участь у консультативних радах, що існують при центральних та місцевих органах влади або установі, що відповідає за кошти призначені для молоді;
- виступати одним із можливих учасників створення інформаційно–консультативних центрів для молоді;

- участь у консультаціях з усіх питань, що стосуються молоді, які розглядаються органами місцевого та окружного державного управління на тому рівні відповідної адміністративно-територіальної одиниці, де була створена неурядова молодіжна організація або неурядова організація для молоді;
- участь у роботі Національної молодіжної ради, яка виступає у якості національного форуму та є головним неурядовим суб'єктом у сфері молодіжної політики на протигагу органами державної влади та установами державного управління, що наділені відповідними повноваженнями.

Фінансування неурядових молодіжних організацій та неурядових організацій для молоді з державного бюджету не здійснюється. З січня 2022 року Міністерство у справах сім'ї, молоді та рівних можливостей є відповідальною установою за бюджетні витрати на молодіжну політику. На постійній основі реалізуються чотири рамкові програми: підтримка молодіжних центрів; підтримки молодіжної роботи та молодіжних проєктів; програма підтримки студентських проєктів та програма для молодіжних досліджень⁹.

Основне фінансування неурядових молодіжних організацій та неурядових організацій для молоді здійснюється за рахунок місцевого бюджету. Відповідно до положень Закону про молодь місцеві громади (місцеві та окружні ради) щорічно засновують у межах своїх власних бюджетів Фонд молодіжної діяльності, який, у тому числі, використовується для фінансування неурядових молодіжних організацій та неурядових організацій для молоді.

Законодавством визначено перелік неекономічних доходів неурядових молодіжних організацій та неурядових організацій для молоді, що не підлягають оподаткуванню і за рахунок яких здійснюється фінансування, наприклад, внески членів у грошовій або натуральній формі, пожерва, спадщина, кошти та товари отримані через спонсорство тощо.

⁹ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/romania/17-funding-youth-policy>

Естонія

У Естонії молодіжна політика формує базову систему, яка підтримує створення передумов і можливостей для розвитку та добробуту молодих людей. Законом про роботу з молоддю¹⁰ встановлено, що **молодь – фізичні особи віком від 7 до 26 років.**

Молодіжне об'єднання – неприбуткове об'єднання, **членами якого є не менш як 2/3 молоді**, а метою діяльності є організація та здійснення молодіжної роботи. Молодіжні об'єднання можуть створювати спілки молодіжних об'єднань.

Закон про роботу з молоддю не містить окремого положення, яке б визначало вікові рамки для членства у молодіжному об'єднанні, тому членство визначається межами встановленими для визначення категорії «молодь» – від 7 до 26 років.

Членами молодіжних організацій можуть виступати діти, оскільки нижня рамка молоді – 7 років, а відповідно до Закону про охорону дитинства¹¹ дитина – особа до 18 років. Закон про неприбуткові об'єднання¹² також не закріплює вікові рамки для членства у молодіжному об'єднанні, однак передбачає, що неповнолітній особі (віком щонайменше 15 років), яка стає членом молодіжного об'єднання відповідно до Закону про роботу з молоддю, не потрібно надавати згоду опікуна окрім випадків, коли інше не передбачено статутом.

Законодавство Естонії не містить поняття «дитяча організація». Закон про роботу з молоддю надає термінологію, що використовується у роботі з молоддю, зокрема, «молодіжне об'єднання», а також принципи роботи з молоддю, організацію та фінансування роботи з молоддю тощо.

Механізми участі молодіжних об'єднань у формуванні та реалізації молодіжної політики законодавчо не закріплені. Організація роботи з молоддю покладається на Міністерство освіти і науки, муніципалітети та міські ради. Зокрема, Закон про організацію місцевого

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/116062020010?leiaKehtiv>

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/506052015001/consolide>

¹² <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/501022023003/consolide>

самоврядування¹³ не містить положень, які б передбачали участь молодіжного об'єднання у роботі органів місцевого самоврядування під час розгляду питань, що стосуються роботи з молоддю. На практиці неурядові організації, що працюють з молоддю виступають партнерами Міністерства освіти і науки у загальній реалізації молодіжної політики¹⁴.

Рівнів фінансування діяльності молодіжних організацій існує два: національний (державний бюджет) та регіональний (місцевий бюджет). Діяльність молодіжних об'єднань фінансується з державного бюджету у формі щорічної допомоги. Обов'язок здійснювати підтримку діяльності молодіжних об'єднань та виділяти щорічні дотації покладено на Міністерство освіти і науки. Метою щорічної допомоги молодіжним об'єднанням є підвищення їх спроможності для досягнення національних цілей роботи з молоддю та молодіжної політики. Загальний державний або адміністративний нагляд за державним фінансуванням у сфері роботи з молоддю є завданням Міністерства освіти та науки.

Основне фінансування молодіжних об'єднань надходить від місцевих муніципалітетів та міських рад (місцевий бюджет), які:

- затверджують принципи підтримки молодіжних об'єднань з муніципального чи міського бюджету, умови та порядок звернення та виплати допомоги, форми заявок на підтримку та порядок звітування про використання підтримки;
- підтримують молодіжні програми та молодіжні проекти молодіжних об'єднань, що діють на адміністративній території муніципалітету чи міста за наявності бюджетних коштів.

Молодіжні об'єднання, як отримувачі фінансування, повинні звітувати перед муніципалітетами про використання наданих коштів¹⁵.

Люксембург

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/529022016003/consolide/current>

¹⁴ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/estonia/14-youth-policy-decision-making>

¹⁵ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/estonia/17-funding-youth-policy>

У Люксембурзі молоддю є фізичні особи, які отримали базову початкову освіту (за загальним правилом – 12 років) та віком до 30 років¹⁶. Вікова група **від 12 до 30 років** є основною цільовою аудиторією молодіжної політики у Люксембурзі.

Види молодіжних організацій:

- **молодіжна організація** – будь-яка фактична асоціація, що здійснює свою діяльність у Люксембурзі або некомерційна асоціація чи фонд, створені відповідно до законодавства, де **основним напрямом діяльності виступає робота з молоддю**;
- **організація, що діє на користь молоді** – будь-яка асоціація, що здійснює свою діяльність у Люксембург, або будь-яка некомерційна асоціація чи фондом, створені відповідно до законодавства, для яких робота **з дітьми або молоддю є допоміжною діяльністю по відношенню до основної мети діяльності** ¹⁷.

Законодавство Люксембургу не містить поняття «дитяча організація». Закон про молодь надає поняття «молодіжна організація» та «організація, що діє на користь молоді». Водночас для цих організацій не встановлюється вимога про кількісний склад її учасників, а також не регламентовано хто саме має бути її членами – діти, молодь тощо. Визначено, що діяльність таких організацій спрямована на роботу з молоддю, як основна (молодіжна організація) або допоміжна (організація, що діє на користь молоді).

Основні механізми участі молодіжних організацій у реалізації молодіжної політики:

- вжиття заходів на користь молоді – дії, заходи, проекти чи програми суспільного інтересу для просування та досягнення цілей молодіжної політики передбачених законодавством¹⁸;
- проводити разом з Національною службою молоді позакласні, соціально–освітні чи соціально–культурні заходи;

¹⁶ <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2016/04/24/n3/jo>

¹⁷ <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2016/04/24/n3/jo>

¹⁸ <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2016/04/24/n3/jo>

- входить до складу Національної молодіжної асамблеї (надає можливість молоді та молодіжним організаціям приймати участь у розгляді питань, що стосуються дій та політики на користь молоді на національному та європейському рівнях) тощо.

Фінансування діяльності молодіжних організацій здійснюється на національному рівні (державний бюджет). У межах наявних бюджетних ресурсів держава може надати молодіжним організаціям фінансову підтримку у формі субсидій або фінансової участі для заходів, які вживаються на користь молоді з випадку дотримання ними відповідних умов. Держава фінансує конкретні програми та заходи, розроблені молодіжними організаціями, метою яких є приділення уваги розвитку останніх для користь молоді.